

KINNITATUD

Riigimetsa Majandamise Keskuse
juhatuse 27.04.2012. a
otsusega nr 1-32/34

RMK RISKIDE HINDAMISE JUHEND

I. Üldsätted

1. Eesmärk

Käesoleva juhendi ülesandeks on kehtestada strateegiliste ja protsessiriskide ning keskkonnamõtjude hindamise põhimõtted RMK-s.

2. Riskide ja keskkonnamõtjude määratlemise, hindamise ja analüüsi eesmärgiks on:

- 2.1 püstitatud eesmärkide saavutamist ohustavate sündmuste ja/või olukordade (riskide) tuvastamine;
- 2.2 keskkonnaaspektidest tulenevate soodsate ja ebasoodsate keskkonnamõtjude tuvastamine ;
- 2.3 riskide ja keskkonnamõtjude realiseerumise tõenäosuse ja olulisuse hindamine;
- 2.3 määratletud riskide süsteemne käsitus ja analüüs;
- 2.4 teabe andmine juhtidele eesmärkide saavutamist takistada võivate ohtude kohta;
- 2.5 kriitiliste riskide ning ebasoodsate keskkonnamõtjude määratlemise ja analüüsi järel riskide ja keskkonnamõtjude maandamise meetmete kavandamine;
- 2.6 sisekontrollisüsteemi rakendamine ja tõhustamine;
- 2.7 protsessis osalejate riskiteadlikkuse tõstmine ja riskimaandamise meetmetest tulenevate tööülesannete jaotamine.

3. Mõisted

Sisekontroll on organisatsiooni eesmärkide saavutamist toetav süstemaatiline tegevus, mille on kavandanud ja ellu viinud ning mida hoiavad töös juhtkond ja RMK töötajad, et anda põhjendatud kindlus RMK varade kaitstuse, tegevuste tulemuslikkuse ja tõhususe, finantsaruandluse usaldusväärsuse ning kohaldatavatele õigusaktidele ja regulatsioonidele vastavuse osas.

Sisekontrollisüsteem on RMK eesmärkide saavutamiseks loodud sisekontrollide kogum.

Risk on võimalik oht või sündmus, tegevus või tegevusetus, mille realiseerumine võib ohustada RMK eesmärkide saavutamist.

Keskkonnaaspekt on RMK tegevuste, toodete või teenuste element, mis võib keskkonnaga koosmõjus olla.

Keskkonnamõtju on täielikult või osaliselt RMK keskkonnaaspektidest tulenev mistahes soodne või ebasoodne muutus keskkonnas.

Jääkrisk on riski tase pärast juhtkonna poolt kehtestatud kontrollimeetmete juurutamist ja käivitamist. Jääkrisk on RMK juhtkonna poolt aktsepteeritav riskitase, mis on kulude otstarbeka kasutamise seisukohalt optimaalne;

Tõenäosus on riski realiseerumise võimalus või avaldumise sagedus väljendatuna numbriliselt või sõnaliselt.

Olulisus on riski realiseerumisest tulenevad tagajärjed ja mõju RMK-le väljendatuna numbriliselt, sõnaliselt või rahalises ulatuses.

II. Riskide hindamine

4. Strateegiliste riskide hindamine

4.1 Strateegilisi riske hinnatakse RMK arengukava koostamise käigus. Riskide hindamisel keskendutakse strateegiliste eesmärkide saavutamise seotud riskidele.

4.2 Strateegiliste riskide hindamist viib läbi RMK juhatus.

4.3 Strateegiliste riskide hindamisel lähtutakse käesolevas juhendis toodud protsessiriskide hindamise kriteeriumitest, tabeli vormis ning riskimaatriksist, neid vajadusel kohandades.

5. Protsessiriskide hindamine

5.1 Protsessiriskide määratlemist ja hindamist juhivad RMK juhatuse liikme või struktuuriüksuse juhi poolt määratud protsesside omanikud.

5.2 Esmane protsessiriskide määratlemine ja hindamine viiakse läbi protsessiskeemide koostamisel.

5.3 Regulaarse iga-aastase protsessiskeemide ülevaatuse või skeemide muutmise käigus vaatab protsessi omanik üle protsessiriskide viimase hindamise tulemused ja otsustab uue riskihindamise vajaduse

5.4 Protsessiriskide hindamiskriteeriumid jagunevad viie (5) punkti skaalas alljärgnevalt:

Olulisus – riski mõju ulatus, kui risk realiseerub

Hinnangu määratlus olulisusele	Hinnangu arvuline väljendus
Täielik mõju (toob kaasa peaaegu katastroofilise mõju organisatsiooni eesmärkide saavutamisele)	5
Suures osas mõjutab	4
Osaline mõju (kaasnevad kulud/kahjud kindlas, teadaolevas summas)	3
Ebapiisav mõju	2
Puudub mõju (ei oma mingit mõju organisatsiooni eesmärkidele)	1

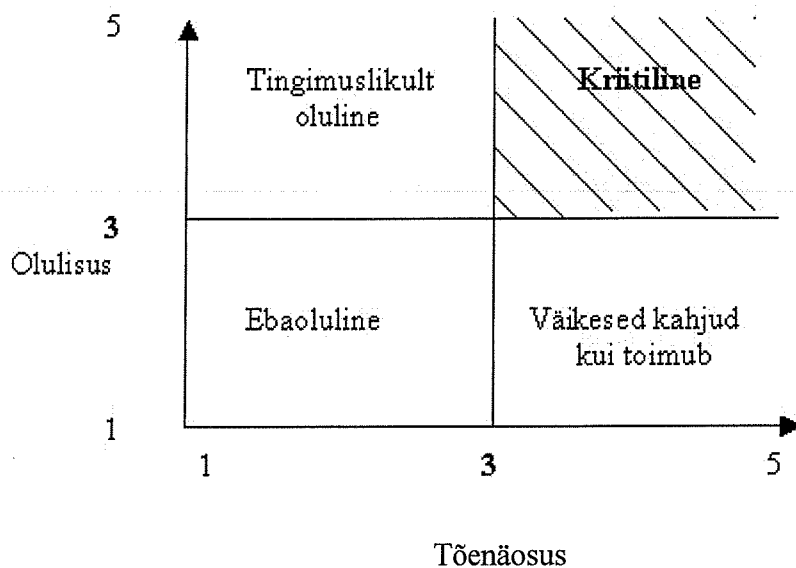
Tõenäosus – riski realiseerumise võimalus

Hinnangu määratlus tõenäosusele	Hinnangu arvuline väljendus
Kindel (kindel sündmus)	5
Tõenäoline	4
Võimalik	3
Ebatõenäoline	2

Mittearvestatav (ei juhtu kunagi)	1
-----------------------------------	---

5.5 Riske määratletakse ja hinnatakse RMKs sarnaste põhimõtete alusel, töögruppis toimuva ühise arutelu käigus. Iga osaleja hinnang riski olulisuse ja tõenäosuse kohta kantakse tabelisse. Seejärel arvutatakse kõigi riskihindamise tulemuste aritmeetiline keskmine eraldi riski olulisuse ja tõenäosuse kohta (Lisa 1).

5.6 Riskide hindamistulemuste põhjal valitakse tabelist kriitilised riskid, kasutades järgnevat graafikut:

5.7 Aktsepteeritav riskitase ehk jäärisk on 3,0. Kõik riskid, mis ületavad nii olulisuse kui ka tõenäosuse osas selle taseme on kriitilised ja neile tuleb kavandada maandamismeetmed.

Samuti võib protsessiomanik kavandada maandamismeetmed neile riskidele, mille riskiaste jääb alla kriitilise riski piiri, kuid mille olulisuse või tõenäosuse astme suurus tingib protsessiomaniku arvates siiski sisekontrollimeetmete rakendamise vajalikkuse.

5.8 Riskide maandamismeetmete puhul sõnastatakse, soovitavalt mõõdetaval kujul, rakendatava meetme kirjeldus, meetme eest vastutaja ja tähtaeg.–Vajaliku(d) meetme(d) kavandab protsessi omanik ning kirjeldab need riskide hindamise tabeli osana (Lisa 1).

5.9. Protsessiriskide hindamine toimub protsessi omaniku poolt määratud juhtudel, kuid mitte harvem, kui kord kolme aasta jooksul

5.10 Läbiviidud riskihindamise tulemused säilitatakse:

5.10.1 Strateegiliste riskide kohta DHS-is sarjas 1-42.1 „RMK strateegiliste riskide dokumentatsioon“

5.10.2 Protsessiriskide kohta DHS-is sarjas 1-42.2 „RMK protsesside riskide dokumentatsioon“.

5.11 Protsessi omanik esitab protsessiriskide hindamise tulemusi kajastava tabelitegevusvaldkonna juhile kinnitamiseks.

III. Keskkonnamõjude hindamine

6. Keskkonnamõjude hindamised jagunevad järgmiselt:

- 6.1. korralised keskkonnamõjude hindamised;
- 6.2. erakorralised keskkonnamõjude hindamised.

7. Keskkonnamõjude korraline hindamine

7.1. RMK-s igapäevaselt läbiviidavate tegevuste (protsesside) osas hinnatakse keskkonnamõjud protsesside loetelude alusel. Keskkonnamõjude hindamise käigus lisatakse protsesside loeteludesse vajadusel tegevusi, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d (näiteks metsaaluste prahistamine)

7.2. Keskkonnamõjude korralised hindamised toimuvad iga kolme aasta järel aasta esimese poolel.

7.3. RMK-s viiakse korralised keskkonnamõjude hindamised läbi järgmistes tegevusvaldkondades ja struktuuriüksustes:

- 7.3.1. Metsahalduse tegevusvaldkond
- 7.3.2. Metsamajanduse tegevusvaldkond
- 7.3.3. Loodushoiu tegevusvaldkond
- 7.3.4. Taimla- ja seemnemajanduse tegevusvaldkond
- 7.3.5. Kinnisvaraosakond

7.4. Keskkonnamõjude korralise ja erakorralise hindamise protsessi koordineerib keskkonna- ja kvaliteedispetsialist.

7.5. Keskkonnamõjude hindamisel võetakse aluseks järgmine RMK keskkonnaaspektide loetelu:

- 7.5.1 Emissioon atmosfäär
- 7.5.2 Emissioon pinnasesse
- 7.5.3 Emissioon vette
- 7.5.4 Jäätmete teke (va ohtlikud jäätmed)
- 7.5.5 Ohtlike jäätmete teke
- 7.5.5 Mõju metsakoosluse/ populatsiooni tervislikule seisundile
- 7.5.6 Mõju metsa bioloogilisele mitmekesisusele majandatavas metsas
- 7.5.7 Mõju kaitstava loodusobjekti seisundile
- 7.5.8 Mõju maastikule
- 7.5.9 Müra
- 7.5.10 Loodusressursside kasutamine

7.6 Keskkonnamõjude hindamine toimub seminari vormis. Seminarile kutsutakse vastava tegevusvaldkonna juhi poolt osalema sobiv arv sobiva kvalifikatsiooniga töötajaid oma tegevusvaldkonnast. Keskkonna- ja kvaliteedispetsialisti soovitusel kaasatakse hindamisseminaridele vajadusel looduskaitseosakonna töötajaid.

7.7. Keskkonnamõjude hindamisseminaril valitakse konsensuslikult tegevusvaldkonna protsesside nimekirjast välja sobiv arv selliseid protsesse, mis seminaril osalejate arvates omavad olulist keskkonnamõju. Protsesside valikul peetakse samaaegselt silmas võimalikku keskkonnamõju nii tavaolukorras, kui häireolukorras.

7.7.1. Tavaolukorra all mõistetakse seda, et tegevused kulgevad täpselt etteantud reeglite järgi ning kõrvalekaldeid neist ei esine. Näiteks mootorsae tankimisel ei valgu kütust ega õli maha, metsatehnikal hüdrovoolikud ei purune.

7.7.2. Hindamisel analüüsitakse komplekselt tegevuse keskkonnamõju olemust: lokaalsust, kestust, tegevuse orienteeruvaid mahte.

7.7.3. Tegevusi, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d, käsitletakse RMK jaoks tavaolukorrana.

Näiteks see, et metsaaluseid mingil määral pahistatakse on RMK jaoks tavaolukord, millel on oma keskkonnamõju.

7.7.4. Häireolukordade all mõistetakse seda, kui tegevuse läbiviimisel esineb või võib esineda kõrvalekaldeid kehtestatud reeglitest isegi juhul, kui need kõrvalekalded ei vii, aga võivad viia, õnnetuseni (hädaolukorrani). Väga suure mõjuga häireolukorda võib käsitleda hädaolukorrana.

7.7.5. Häireolukordade puhul peetakse hindamisel silmas protsessiga seotud häireolukordade tekkimise tõenäosust ja häireolukordade tekkimisel sellega kaasnevat negatiivset keskkonnamõju.

7.7.6. Tegevuste korral, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d, käsitletakse RMK jaoks häireolukorrana.

Näiteks jäätmete sattumine metsa, mis kutsub või võib kutsuda esile tavalisest suurema keskkonnareostuse.

7.8. Igat valitud protsessi hinnatakse eraldi, määratledes esmalt antud protsessiga seostuvad olulisemad negatiivsed keskkonnaaspektid. Keskkonnaaspektide valik toimub p.7.5 toodud loetelust.

7.9. Oluliste positiivsete keskkonnaaspektide määratlemiseks valitakse tegevusvaldkonna protsesside nimekirjast võimalikku positiivset keskkonnamõju omavad protsessid ja sõnastatakse lühidalt vabas vormis nimetatud protsesside positiivse keskkonnaaspekti olemus.

7.10. RMK olulise keskkonnamõjuga protsessid ja nendega seotud keskkonnaaspektid salvestatakse dokumendihaldussüsteemi sarja 1-42.3“ RMK keskkonnaaspektide dokumentatsioon“ ja kinnitatakse kinnituspäringega tegevusvaldkonna juhi poolt.

8. Erakorralised keskkonnamõjude hindamised

8.1. Iga-aastaselt keskkonnajuhtimissüsteemi juhtkonnapoolsele ülevaatusel annab RMK juhatus hinnangu oluliste keskkonnamõjudega tegevuste adekvaatsusele ning juhul, kui RMK keskkonnavaldkondade olukord on muutunud, annab korralduse keskkonnamõjude erakorralise hindamise läbiviimiseks. Erakorraline hindamine viiakse läbi vastavalt käesoleva juhendi punktile 7.

9. Keskkonnaaspektide ja keskkonnamõjude avalikustamine

9.1 Keskkonnamõjude korralise ja erakorralise hindamise käigus tuvastatud informatsioon oluliste keskkonnaaspektide ja oluliste keskkonnamõjudega tegevuste kohta paigutatakse RMK interneti koduleheküljele.

Lisa: Riskide hindamise tabel

C:\Documents and
Settings\kristjanto\De

Riskide hindamise tabel

Protsessi nimetus													
Jrk nr	Protsessis sisalduvad riskid	Hinnang olulisuse määratlusele					Hinnang tõenäosuse määratlusele					Hinnete keskmine	
		Hindajad					Hindajad						
		Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	Hindaja 4	Hindaja 5	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	Hindaja 4	Hindaja 5		
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													

Protsessis sisalduvad riskid	Kriitilise riski maandamiseks vajalik meete	Meetme eest vastutaja, tähtaeg